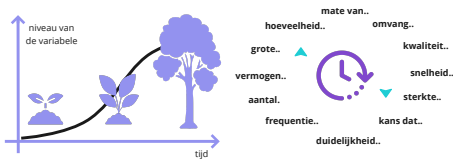

Hoe de systeemkaart te lezen en te gebruiken

A. Lezen

1. Wat zijn variabelen?

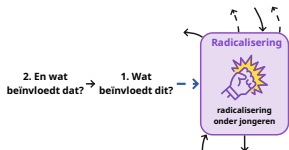
Dingen die in de loop van de tijd kunnen toenemen of afnemen.

3. Waar beginnen met het lezen van de kaart?

Bekijk eerst de overzichtsversie en vervolgens de gedetailleerde versie van de systeemkaart. Het doel van de systeemkaart is om inzicht te geven in de variabelen die van invloed zijn op de online radicalisering onder jongeren (aan de rechterkant van de kaart).

U ziet dat sommige pijlen naar online radicalisering onder jongeren wijzen. Deze laten zien welke factoren hierop van invloed zijn. Andere pijlen wijzen juist van deze variabele af en laten zien welke effecten online radicalisering onder jongeren heeft op andere onderdelen van het systeem. Begin met het terugvolgen van de pijlen die naar online radicalisering van jongeren wijzen. Stel daarbij steeds de vragen: Wat beïnvloedt dit? En wat beïnvloedt dat?

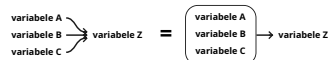
Als u de stroom van invloed verder volgt, zult u al snel merken dat de invloed niet alleen van links naar rechts verloopt, maar door de hele kaart heen verschillende lussen vormt die u uiteindelijk terugbrengen naar het beginpunt. Deze lussen worden **feedbacklussen** genoemd.

2. Hoe beïnvloeden variabelen elkaar?

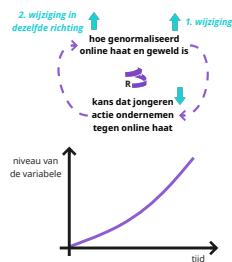
- Weergave op de kaart -

Om het aantal verbindingslijnen te beperken, worden variabelen die op dezelfde manier invloed uitoefenen op een andere variabele, in een kader gegroepeerd.

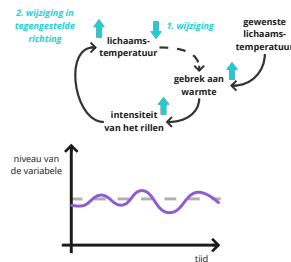
4. Wat zijn feedbacklussen?

Versterkende lussen

Als je de stroom van invloeden op de kaart volgt, zul je zien dat er vele versterkende lussen bestaan die momenteel de online radicalisering van jongeren versterken.

Balancerende lussen

Er zijn momenteel geen balancerende lussen in de kaart weergegeven. Balancerende lussen zijn essentieel voor de veerkracht van een systeem. Een voorbeeld van een balancerende lus in deze context zou zijn: het bijhouden van de hoeveelheid haatzaaiende uitingen in de groepsschat van een klas en het voeren van een gesprek over dit onderwerp met de klas als het niveau een bepaalde drempel overschrijdt.

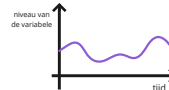
B. Gebruiken

Nadat u de systeemkaart heeft verkend door deze rustig door te lezen, kunt u nadenken over hoe u de kaart wilt gebruiken. Enkele voorbeelden:

- De kaart verder uitbouwen door details en aanvullende perspectieven toe te voegen.
- De kaart gebruiken om de complexiteit van het vraagstuk met anderen te bespreken en inzichtelijk te maken.
- Identificeren wat u zelf kunt doen om bij te dragen aan het verminderen van online radicalisering onder jongeren.
- Bespreken hoe u samen met anderen kunt werken aan het verminderen van online radicalisering onder jongeren.
- Nadenken over de mogelijke gevolgen van interventie-ideeën.

Hieronder vindt u visuele werkvormen om op de kaart te reflecteren en deze verder uit te bouwen, ter ondersteuning van het door u gekozen doel.

Grafieken tekenen die veranderingen door de tijd weergeven

- Wat is de huidige staat van deze variabele?
- Hoe heeft deze variabele zich in het verleden door de tijd heen ontwikkeld?
- Hoe zou u willen dat deze variabele zich in de toekomst ontwikkelt?
- Verschilt de staat van deze variabele tussen verschillende belanghebbenden?

Voortbouwen op de kaart

- Wie zijn de belanghebbenden en wat zijn hun doelstellingen?
- Wie beïnvloedt deze variabele en wie wordt erdoor beïnvloed?
- Wat valt er nog meer op als we uitzoomen naar het bredere maatschappelijke systeem waarvan dit onderwerp deel uitmaakt?
- Hoe wordt dit systeem beïnvloed door de denkwijzen van de belanghebbenden?

Identificeren waar en hoe geïnterveneerd kan worden

- Waar en hoe zouden we kunnen ingrijpen?
- Wat zijn de mogelijke gevolgen van de verschillende interventiemogelijkheden, afgezien van het beoogde effect?

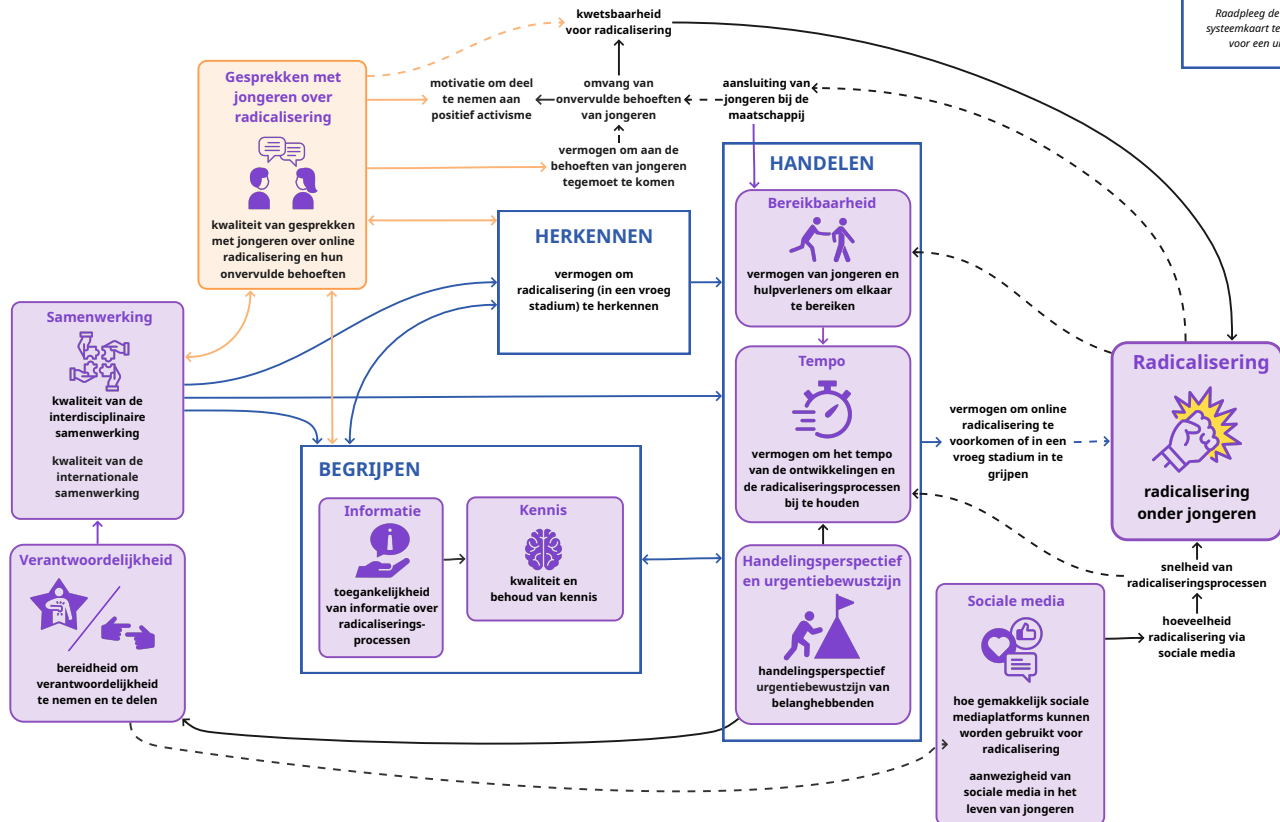
Online radicalisering van jongeren: herkennen, begrijpen en handelen

08.07.2026

Op 22 juni 2026 organiseerden het ECP | Platform voor de InformatieSamenleving, de Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) een bijeenkomst over online radicalisering onder jongeren. Tijdens deze bijeenkomst gingen belanghebbenden met elkaar in gesprek over de uitdagingen en mogelijke aanpak van dit vraagstuk.

Deze systeemkaart is gebaseerd op de inzichten en standpunten van de sprekers en de antwoorden van de deelnemers op de vraag in het registratieformulier: „Wat ziet u in de praktijk als het grootste knelpunt bij de aanpak van online radicalisering onder jongeren?”. De systeemkaart is geen volledige of objectieve weergave van de werkelijkheid. Zij is bedoeld om verschillende perspectieven met elkaar te verbinden en zo verdere discussie, reflectie en het identificeren van mogelijke aangrijpingspunten voor interventie te stimuleren.

Overzichtsversie van de systeemkaart

Online radicalisering van jongeren: herkennen, begrijpen en handelen

Op 22 juni 2026 organiseerden het ECP | Platform voor de Informatiesamenleving, de Autoriteit online Terroristisch en Kinderporno-graphisch Materiaal (ATKM) en de Nationaal Coördinator Terrorismedeblisting en Veiligheid (NCTV) een bijeenkomst over online radicalisering onder jongeren. Tijdens deze bijeenkomst gingen belanghebbenden met elkaar in gesprek over de uitdagingen en mogelijke aanpak van dit vraagstuk.

Deze systeemkaart is gebaseerd op de inzichten en standpunten van de sprekers en de antwoorden van de deelnemers op de vraag in het registratieformulier: "Wat ziet u in de praktijk als het grootste knelpunt bij de aanpak van online radicalisering onder jongeren?". Het systeemkaart is geen volledige of objectieve weergave van de werkelijkheid. Zij is bedoeld om verschillende perspectieven met elkaar te verbinden en zo verdere discussie, reflectie en het identificeren van mogelijke aanrijpingspunten voor interventie te stimuleren.

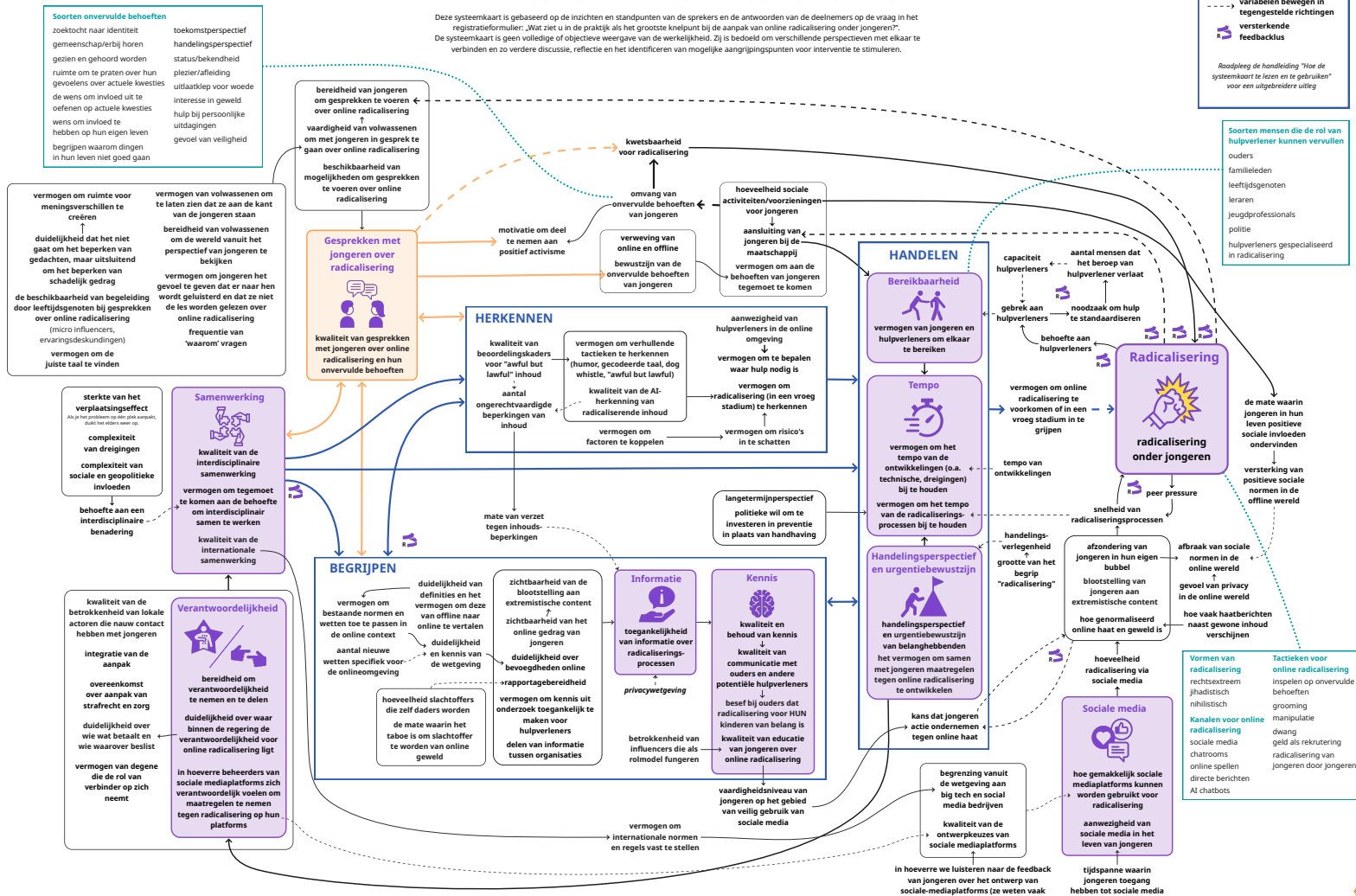
Legenda

→ variabelen bewegen in dezelfde richting
 - - - - - variabelen bewegen in tegengestelde richtingen
 R verstevigde feedback

Roadpleeg de handleiding "Hoe de systeemkaart te lezen en te gebruiken" voor een uitgebreidere uitleg

Soorten mensen die de rol van hulpverlener kunnen vervullen

ouders
 familiesleden
 leeftijdsgenoten
 leraren
 jeugdprofessionals
 politie
 hulpverleners gespecialiseerd in radicalisering

Overzicht van de bijeenkomst: Sprekers en literatuurverwijzingen

De systeemkaart is gebaseerd op de informatie die de sprekers tijdens het evenement hebben gedeeld.
Voor meer informatie vind je hier links naar de documenten waarnaar zij hebben verwezen.

09.30-10.00

Inloop

10.00-10.30

Welkom en opening

Dagvoorzitter [Liesbeth Rasker](#) (Documentairemaker, schrijver en podcastmaker)

- [Marjolijn Bonthuis](#) (ECP)
- [Arda Gerkens](#) (ATKM)
- [Esther van Beurden](#) (NCTV)

Besproken:

- [Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 2025](#)
- [Versterkte Aanpak Online](#)
- [Verdiepingsdossier 'Online'](#)

10.30-12.20

Wat we weten over online radicalisering

- Kenniscentrum Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering
- [Stijn Sieckelinck](#) (Hogeschool van Amsterdam)
- [Tanya Mehra](#) (International Centre for Counter-Terrorism)
- [Landelijk Steunpunt Extremisme](#)

Besproken:

- Boek Stijn Sieckelinck: *Reradicaliseren : ronselen voor een betere wereld*
- [Richtlijn Radicalisering](#)
- [Blurred Boundaries: Legal, Ethical, and Practical Limits in Detecting and Moderating Terrorist, Illegal and Implicit Extremist Content Online while Respecting Freedom of Expression | International Centre for Counter-Terrorism - ICCT](#)
- [Het LSE biedt hulp en ondersteuning aan professionals en burgers die in hun omgeving te maken krijgen met \(mogelijke\) radicalisering of extremisme.](#)
- Onderzoek Kenniscentrum Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering: nog niet gepubliceerd

12.20-13.10

Lunch

13.10-14.00

De online omgeving in beeld

- Intermezzo – [Gerben Bakker](#) (HCSS)
- [Mariëtte van Huijstee](#) (Rathenau Instituut)
- [Wouter Nieuwenhuizen](#) (Rathenau Instituut)

Besproken:

- HCSS: [Van Meme Tot Moord | Hoe online extremistische broedkamers een nieuwe generatie van geweld kweken](#)
- HCSS focus – [Het Com-Netwerk](#)
- Rathenau Instituut: [Online Ontspoord](#), [Scrollend naar de Stembus](#) en [Inclusief Online](#)

14.00-15.00

Het perspectief van jongeren

- [Maria Teresa Snelders](#) (Zadkine Rotterdam)
- [Sara Gruteke](#) (Diversio)
- [David Gans](#) (Diversio)
- [Mimi van Dun](#) (Netwerk Mediawijsheid)

15.00-15.40

Van inzicht naar aanpak

- [Tobias Baruch](#) (Jeugd- en gezinsprofessional)
- [Minerva Ishak](#) (Transfore)
- [Folkert ter Bekke](#) (ATKM)

Meldpunt terroristische content ATKM: [Meldpunt ATKM | Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal](#)

15.40-16.00

Afsluiting

Dagvoorzitter [Liesbeth Rasker](#) in gesprek met [Arda Gerkens](#) (ATKM).